

Krzysztof Balon

Wiceprzewodniczący Rady Polskiego Komitetu Europejskiej Sieci przeciw Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu EAPN, członek Grupy Roboczej ds. Funduszy Strukturalnych w europejskiej centrali EAPN.

„Stanowisko Niemieckiego Parytetowego Związku Socjalnego wobec polityki europejskiej”

Ekspertyza przygotowana w ramach projektu
„EAPN Polska – razem na rzecz Europy Socjalnej”

Projekt „EAPN Polska – razem na rzecz Europy Socjalnej” dofinansowany ze środków Programu Operacyjnego Fundusz Inicjatyw Obywatelskich”

W ramach przedłożonej ekspertyzy, będącej częścią dofinansowanego przez Fundusz Inicjatyw Obywatelskich projektu Wspólnoty Roboczej Związków Organizacji Socjalnych WRZOS: „EAPN Polska – razem na rzecz Europy Socjalnej”, chciałbym przybliżyć Czytelniczkom i Czytelnikom tekst „Stanowiska Niemieckiego Parytetowego Związku Socjalnego wobec polityki europejskiej”.

Stanowisko to jest charakterystyczne dla wielkiej¹ organizacji parasolowej socjalnych organizacji pozarządowych pracującej w jednym ze „starych” państw członkowskich Unii Europejskiej. Tekst stanowi dobry przykład, w jaki sposób polityka społeczna na poziomie Unii Europejskiej, w tym zwłaszcza polityka związana ze zwalczaniem ubóstwa i wykluczenia społecznego jest postrzegana i dyskutowana przez organizacje pozarządowe, które osiągnęły stopień rozwoju pozwalający na obszerną debatę „europejską”: projekt „Stanowiska” dyskutowany był przez półtora roku w różnych gremiach Związku, zanim ostatecznie zaakceptowany został przez Koło Robocze Europa, Konferencję Dyrektorów Związków Krajowych, Konferencję Organizacji Ponadregionalnych i Radę Związku Federalnego Niemieckiego Parytetowego Związku Socjalnego i mógł zostać opublikowany 4 czerwca 2009 r.

Jak wynika z tekstu „Stanowiska”, Związek nie ogranicza się do debaty, ale formułuje również konkretne postulaty polityczne. Niektóre z nich charakteryzują się wielką otwartością na sprawy europejskie; inne (zwłaszcza dotyczące świadczenia usług społecznych) mogą sprawiać wrażenie tworzonych z pozycji graniczących z „narodowym egoizmem”. Świadczy to jednak również o tym, jak niewielkiego wsparcia (w sensie pozytywnie formułowanych dokumentów i stanowisk, a nie restrykcyjnych regulacji) dostarczają w tym zakresie organy Unii Europejskiej. W tym miejscu chciałbym posłużyć się przykładem *Dokumentu roboczego Komisji Europejskiej* z dnia 24.11.2009 r., sygnatura: KOM(2009)647 wersja ostateczna, pod tytułem: *Konsultacje dotyczące przyszłej strategii „UE 2020”*².

Wspomina się tu wprawdzie (niejasno) o „nowoczesnych systemach zabezpieczenia społecznego i systemach emerytalnych, przystosowanych do kryzysu i starzenia się społeczeństw europejskich”. Jednakże, mimo braku realistycznej perspektywy pełnego, czy też niemal pełnego zatrudnienia oraz oczywistej niemożności realizacji strategii integracyjnej opartej na podjęciu zatrudnienia w przypadku wielu grup doświadczających ubóstwa i

¹ Do rozmiarów swoich Związek Parytetowy przyznaje się dobrowolnie, w punkcie „Autoprezentacja”.

² http://ec.europa.eu/dgs/secretariat_general/eu2020/docs/com_2009_647_pl.pdf, 20.12.2009 r.

wykluczenia społecznego, Komisja Europejska zdaje się w dalszym ciągu postrzegać integrację społeczną tych grup i osób niemal wyłącznie przez pryzmat integracji na rynku pracy:

„Posiadanie pracy jest prawdopodobnie najlepszą ochroną przed **ubóstwem i wykluczeniem**. Ale samo zatrudnienie nie zmniejszy poziomu ubóstwa ani nie zwiększy włączenia społecznego. Niezbędne będą nowoczesne systemy zabezpieczenia społecznego i systemy emerytalne, przystosowane do kryzysu i starzenia się społeczeństw europejskich, które zapewnią odpowiedni poziom wspierania dochodów oraz zabezpieczenie dla osób tymczasowo bezrobotnych. Jednym ze sposobów zwiększenia sprawiedliwości społecznej jest również przewyciężenie segmentacji rynku pracy, która powoduje jego niewydajność. W celu stworzenia większej liczby miejsc pracy w Europie musi powstać atmosfera bardziej sprzyjająca przedsiębiorczości, cechująca się pozytywniejszym podejściem do podejmowania ryzyka oraz zdolnością do innowacji. **Samozatrudnienie** powinno stać się realistycznym wariantem dla tych osób, które niedawno straciły pracę. Wymagać to będzie jednak usunięcia elementów demotywujących, np. nierównego traktowania osób samozatrudnionych w większości systemów zabezpieczenia społecznego oraz utrudnień w przenoszeniu się do innych państw członkowskich ze względu na brak możliwości przeniesienia praw do ubezpieczenia i praw emerytalnych.“

Sformułowania „Stanowiska” Związku Parytetowego nie wymagają w zasadzie objaśnień. Dlatego też ograniczyłem się do dokonania przekładu tekstu niemieckiego na język polski. W nielicznych miejscach, gdzie wydawało mi się to pomocne, zamieściłem komentarze w formie przypisów. Mam nadzieję, że fakt, iż jako członek Koła Roboczego Europa Związku Federalnego Niemieckiego Parytetowego Związku Socjalnego jestem w pewnym sensie współautorem tekstu Stanowiska, nie wpłynął na obiektywizm tych komentarzy.

Stanowisko Niemieckiego Parytetowego Związku Socjalnego wobec polityki europejskiej³

PREAMBUŁA

Europa to więcej niż suma jej państw członkowskich. Związek Parytetowy opowiada się za realizacją celu wspólnej europejskiej przestrzeni wolności, solidarności, partycypacji i prawa. Chce on przyczynić się do współkształtowania procesu integracji europejskiej i poprawy szans na partycypację jednostek ludzkich w tym procesie.

Związek Parytetowy traktuje jako swoje zadanie pomoc w eliminowaniu przyczyn dyskryminacji i przyczynienie się do stworzenia warunków brzegowych umożliwiających wszystkim ludziom oparte na samostanowieniu życie w godności.

Prawo europejskie w rosnącym stopniu decyduje o kształcie różnych obszarów naszego życia. Odnosi się to zwłaszcza do ustawodawstwa w zakresie gospodarki i handlu, ale w coraz większej mierze również do ustawodawstwa w zakresie pracy socjalnej. Dla większości współczesnych problemów społecznych granice państwowe nie mają znaczenia. Ubóstwo i bezrobocie, zwalczanie wykluczenia i wszelkiego rodzaju dyskryminacji, realizacja postanowień konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób z niepełnosprawnością jak też przemiany demograficzne i zabezpieczenie trwałości struktur społecznych są wyzwaniami ogólnoeuropejskimi, którym sprostać musimy wspólnie.

Tradycyjny podział ról pomiędzy państwo i społeczeństwo uległ zmianie wraz europeizacją, globalizacją i rozwojem konkurencyjności w gospodarce. Związek Parytetowy chce aktywnie współkształtować ten proces zmian. Chce on angażować się również w zjednoczonej Europie jako rzecznik interesów społecznych, usługodawca i szafarz solidarności.

Do najważniejszych celów Związku Parytetowego należą zwalczanie ubóstwa i wykluczenia oraz tworzenie infrastruktury socjalnej gwarantującej wysoką jakość życia, wspierającej szeroko rozumiane zdrowie, umacniającej działania samopomocowe i umożliwiającej samorealizację w ramach wolontarystycznego zaangażowania.

³ Tytuł oryginału: „Europapolitische Standortbestimmung des Paritätischen“; http://www.der-paritaetische.de/uploads/media/Paritaetische_EU-Position_dt.pdf, 20.12.2009 r.

Proces integracji europejskiej w istotnym stopniu przyczynił się do likwidacji granic, utrzymania pokoju i wspierania porozumienia między narodami. Wspomógł on dalszy rozwój społeczeństwa obywatelskiego i przyczynił się do wsparcia procesu transformacji w państwach wchodnioeuropejskich. Gospodarcze, społeczne i polityczne ukształtowanie procesu integracji europejskiej stało się ważnym wyzwaniem współczesności. Związek Parytetowy przyjmuje z zadowoleniem i wspiera postulat spójności społecznej ponad granicami. Europa jako wspólna przestrzeń wolności i solidarności, bezpieczeństwa i partycypacji jest wizją, do której urzeczywistnienia Związek trwale pragnie się przyczyniać.

AUTOPREZENTACJA

Związek Parytetowy jest związkiem organizacji non for profit, uznających zasady tolerancji, otwartości i różnorodności i zobowiązujących się do realizacji idei parytetu: równego traktowania w kwestiach zarówno postrzegania jak i praktycznych możliwości. Związek jest niezależny pod względem religijnym i politycznym. Jednym z motywów przewodnich jego pracy jest bliskość ludziom.

Jednym z celów Związku Parytetowego jest eliminacja ubóstwa i wykluczenia oraz rozwój usług społecznych dla trwałego umocnienia bezpieczeństwa socjalnego i stworzenia szans partycypacji. Związek zrzesza pod swoim parasolem ponad 10 tysięcy samodzielnych organizacji członkowskich, zatrudniających ponad 540 tysięcy pracowników etatowych i skupiających ponad 1,3 miliona wolontariuszy. Związek w istotny sposób przyczynia się zatem do umacniania zaangażowania obywatelskiego i reprezentowania interesów zwłaszcza tych osób, które wymagają wsparcia. Do szczególnie ważnych dziedzin pracy Związku należy wspieranie i reprezentacja interesów samopomocy. Wspiera on reprezentacje interesów zwłaszcza osób pokrzywdzonych i wspiera zaangażowanie społeczne na rzecz innych.

Związek Parytetowy występuje na rzecz pluralistycznego systemu świadczenia usług społecznych. Angażuje się on na rzecz tworzenia społecznych warunków brzegowych umacniających prawo do samostanowienia osób potrzebujących pomocy i eliminujących dyskryminację. Związek Parytetowy rozwija advokaturę społeczną, artykułując interesy osób wymagających wsparcia. Zarazem Związek aktywnie przyczynia się do tworzenia i rozbudowy sprawnie funkcjonującej infrastruktury socjalnej. Poprzez swoje organizacje

członkowskie wnoszą poważny wkład do zaopatrzenia obywateli i obywateli w świadczenia zdrowotne, pielęgnacyjne, wychowawcze i w inne usługi.

Związek Parytetowy wspiera rozwój partnerstw bi- i multilateralnych oraz sieciowanie w Europie we współpracy ze związkami partnerskimi i innymi socjalnymi organizacjami pozarządowymi.

Związek Parytetowy reprezentuje interesy i świadczy usługi, umacniając samostanowienie i partycypację społeczną. Łączy on profesjonalne świadczenie usług przy udziale wolontariuszy z reprezentowaniem interesów osób potrzebujących wsparcia. Kształtowanie oferty świadczenia dostosowanej do rzeczywistych potrzeb jest bowiem szczególnie efektywne, jeśli w planowaniu i realizacji biorą udział sami zainteresowani i osoby zaangażowane wolontarystycznie.

PRYNCYPIA

Europa musi stać się czymś więcej niż tylko rynkiem. Celem procesu integracji europejskiej musi być również w przyszłości osiągnięcie możliwie wysokiego stopnia indywidualnej wolności i sprawiedliwości społecznej na bazie niepodzielnych i uniwersalnych wartości: godności ludzkiej, wolności, równości i solidarności.

Akceptowane, respektowane i zagwarantowane muszą być przy tym zarówno wspólne prawa i zasady, tak, jak stanowi je Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej, jak i różnorodność kultur i tradycji państw członkowskich Unii.

W wielu obszarach usługi i placówki istniejące w ramach Związku Parytetowego musiały, napotykać na opór publicznego i niepublicznego establishmentu socjalnego, wywalczyć sobie prawo prezentowania osobom potrzebującym alternatywnej oferty usług społecznych. Prawo wyboru i realizacji własnych życzeń obywateli i obywateli muszą być respektowane i chronione. Związek Parytetowy opowiada się za takim współzawodnictwem, celem którego jest rozwój oferty z korzyścią dla samych zainteresowanych. Taka konkurencja, również ponad granicami, traktowana jest przez Związek, jako pozytywne wyzwanie i szansa. Dlatego niezbędne jest istnienie ram porządkujących konkurencję, stwarzających wszystkim aktorom

uczciwe, przejrzyste i perspektywiczne warunki brzegowe, umożliwiające planowanie i realizację ofert zarówno wspólnie jak i równolegle.

Przedsiębiorczość nie jest dla Związku Parytetowego celem samym w sobie. Przedsiębiorcze działania mają na celu udostępnienie wszystkim potrzebującym usług wysokiej jakości. Usługi związane z osobą ludzką są usługami opierającymi się w wielkiej mierze na zaufaniu. Respektować one muszą człowieka w jego indywidualności, zmierzając do umożliwienia partycypacji i współkształtowania i realizując zarazem szeroko rozumiane prawa człowieka. Usług społecznych nie można traktować jak zwykłego produktu. Świadczone są one we współpracy z osobą zgłaszającą na nie popyt i muszą być zorientowane na jej potrzeby i interes. Do grona usługodawców w szczególny sposób kwalifikują się zorientowane na wartości organizacje pozarządowe, oferujące odpowiednie możliwości partycypacji.

Znaczenie takich organizacji dla rozwoju struktur społeczeństwa obywatelskiego musi być respektowane również na poziomie europejskim. Z uznania szczególnego znaczenia usług społecznych związanych z osobą ludzką wynika, że muszą one być świadczone lokalnie, w bliskości ze wspólnotą obywatelską i elastycznie. Ramy ekonomiczne, prawne i społeczne muszą być ukształtowane w taki sposób, aby zarówno świadczenie usług jak i funkcja adwokatury społecznej oferentów pozarządowych były respektowane i umożliwiane. W tym miejscu powinny przebiegać granice poszerzania zakresu regulacji europejskich. Z tego też względu Związek Parytetowy nie zgadza się na regulowanie europejską dyrektywą ramową usług społecznych i opowiada się za różnorodnością narodowych systemów socjalnych.

Status pożytku publicznego⁴ związany jest z prawami⁵ i obowiązkami⁶. Wynika z tego, że bazujących na prawie pożytku publicznego regulacji podatkowych nie można jednostronnie traktować jako pomocy publicznej w sensie prawa europejskiego.

⁴ Niemiecka regulacja pożytku publicznego jest pod wieloma względami podobna do polskiej. Zasadnicza różnica polega na poświadczaniu wypełnienia warunków statusu pożytku publicznego (a nie: nadawaniu statusu) przez administrację podatkową. Organizacja nie musi się natomiast osobno rejestrować jako opp. M. in. względu na proste procedury, status pożytku publicznego jest bardzo rozpowszechniony i stanowi on w zasadzie cechę determinującą przynależność danej organizacji do III sektora w Niemczech.

⁵ Organizacja posiadająca status pożytku publicznego jest całkowicie zwolniona z podatku dochodowego od osób prawnych oraz VAT w zakresie działalności statutowej; natomiast w zakresie tzw. celowej (związanej bezpośrednio z celami statutowymi) działalności gospodarczej zwolnienie obejmuje podatek dochodowy od osób prawnych, z tym że organizacje socjalne zwolnione są również i w tym zakresie z VAT, względnie korzystają ze zniżkowej stawki VAT. Ponadto organizacja taka może wystawiać skuteczne podatkowo pokwitowania za otrzymane darowizny, upoważniające ofiarodawcę do odpisu w określonych prawem ramach sumy darowizny od podstawy opodatkowania.

⁶ M.in.: organizacja musi działać na rzecz dobra publicznego, a zatem nie jedynie na rzecz "imiennie" określonego kręgu osób lub też kręgu osób, który z natury rzeczy pozostanie kręgiem bardzo małym; organizacja musi działać poza tym na rzecz przynajmniej jednego z określonych przez ustawodawcę celów pożytku publicznego. Organizację obowiązują ponadto szczegółowo określone przez ustawodawcę zasady bezinteresowności bezpośrednio i wyłączości.

Związek Parytetowy żąda przejrzystego ukształtowania procesów decyzyjnych na poziomie europejskim, eliminacji zbędnych regulacji i nadmiernej biurokracji i podporządkowania działań organów europejskich kontroli politycznej. Kontynuowany musi być proces umacniania Parlamentu Europejskiego.

Wiele decyzji podejmowanych na poziomie europejskim nie posiada dotąd w ogóle lub posiada tylko pośrednią legitymizację demokratyczną. Dlatego też należy nadal rozwijać możliwości partycypacji demokratycznej. Elementem tego rozwoju musi stać się również wzmocnienie i obligatoryjne regulacje dotyczące dialogu z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego na poziomie europejskim.

POLITYKA SPOŁECZNA

Do współczesnych wyzwań ogólnoeuropejskich należą skutki przemian demograficznych, zwalczanie ubóstwa i wykluczenia, kształtowanie imigracji, stworzenie warunków brzegowych odpowiednich dla obu płci, realizacja Konwencji Praw Osób Niepełnosprawnych Narodów Zjednoczonych, jak również zabezpieczenie i rozbudowa infrastruktury socjalnej oraz wspieranie opartego na zasadach humanistycznych, wysokowydajnego systemu kształcenia. Zaradzenie im stanowi wspólne zadanie różnych aktorów na poziomie narodowym i europejskim. Związek Parytetowy pragnie uczestniczyć w tym dziele, również poprzez współkształtowanie odpowiedzi na te wyzwania na poziomie europejskim.

Państwa członkowskie Unii Europejskiej dysponują bardzo różnie wytworzonymi, wrośniętymi w historię i naznaczonymi kulturowo systemami zabezpieczenia społecznego. Nie istnieje jednolity europejski model socjalny, wychodzący poza poziom ogólnych zasad. Nie może być zatem kwestionowane prawo państw członkowskich do samodzielnego ustalania warunków brzegowych zabezpieczenia społecznego oraz finansowania działań na rzecz wspólnoty społecznej. Respektowana musi być różnorodność dróg narodowych państwowości socjalnej a decyzje dotyczące warunków brzegowych współzycia społecznego muszą być podejmowane jak najbliżej obywateli i obywateli.⁷ Związek Parytetowy

⁷ Artykułowana jest tu obawa niemieckich socjalnych organizacji pozarządowych przed wprowadzaniem na poziomie europejskim regulacji wzgl. standardów mniej korzystnych dla grup docelowych, niż obowiązujące obecnie w Niemczech.

opowiada się za zasadą subsydiarności⁸ jako zasadą strukturalną porządku społecznego i politycznego.

Wspieranie europejskiej spójności społecznej jest przesłanką i miarą działań politycznych w Europie. Związek Parytetowy wspiera te działania Komisji Europejskiej, które nakierowane są na kreowanie możliwie wysokiego poziomu zdrowotności, zabezpieczenia społecznego i partycypacji. Związek Parytetowy wita z zadowoleniem i wspiera te liczne przedsięwzięcia UE, które nakierowane są na wspieranie integracji na rynku pracy.

Systemy zabezpieczenia i wsparcia socjalnego państw członkowskich wyrażają zasadę solidarności. Solidarność i sprawiedliwość nie wykluczają dyskusji na temat koniecznej modernizacji i działań dostosowawczych. Polityki: gospodarcza i społeczna nie realizują celów wzajemnie się wykluczających; są one równouprawnione i uzupełniają się wzajemnie. Polityka społeczna nie może jednak stać się jedynie dodatkiem do polityki gospodarczej.

Zwalczanie ubóstwa i wykluczenia społecznego jest zasadniczym wyzwaniem teraźniejszości. Konieczne jest wyposażenie wszystkich potrzebujących w instrumentarium, umożliwiające im kształtowanie swojego życia własnymi siłami. Przeróżające i zawstydzające zarazem są rzeczywiste rozmiary ubóstwa dzieci. Uchybiają one wszelkim znanym pojęciom sprawiedliwości: począwszy od sprawiedliwości szans, poprzez sprawiedliwość międzypokoleniową, dystrybucyjną i dostępu aż po sprawiedliwość świadczeniową. Związek Parytetowy walczy o społeczeństwo, stwarzające wszystkim ludziom niezależnie od ich postrzegania i statusu równe szanse możliwie najlepszego rozwoju ich osobistego potencjału.

Zwalczanie ubóstwa i wspieranie integracji społecznej są ważnymi elementami kreowania równowagi społecznej. Przyczyniają się one do trwałości systemów zabezpieczenia socjalnego i do spójności społecznej przez umacnianie więzi wspólnotowych, wzrost szans indywidualnej partycypacji poprzez włączenie wszystkich i poprzez zapewnienie pokoju społecznego.

⁸ Przebieg dyskusji wewnątrzwiązkowej wskazuje, że chodzi tu zarówno o zasadę subsydiarności w relacjach pomiędzy Unią Europejską a jej państwami członkowskimi jak i w relacjach pomiędzy instytucjami publicznymi a organizacjami pozarządowymi. Uważana za klasyczną definicja zasady pomocniczości zawarta jest w encyklice papieża Piusa XI z 1931 r. *Quadragesimo anno*: „Mimo to jednak nienaruszalnym i niezmiennym pozostaje owo najwyższe prawo filozofii społecznej: co jednostka z własnej inicjatywy i własnymi siłami może zdziałać, tego jej nie wolno wydzierać na rzecz społeczeństwa; podobnie niesprawiedliwością, szkodą społeczną i zakłóceniem ustroju jest zabieranie mniejszym i niższym społecznościom tych zadań, które mogą spełnić, i przekazywanie ich społecznościom większym i wyższym. Każda akcja społeczna ze swego celu i ze swej natury ma charakter pomocniczy; winna pomagać członkom organizmu społecznego, a nie niszczyć ich lub wchłaniać.” (http://www.nonpossumus.pl/encykliki/Pius_XI/quadragesimo_anno/II.php, 20.12.2009 r.)

Podstawą i zarazem sprawą o szczególnym znaczeniu dla wspólnotowego działania jest zwalczanie dyskryminacji ze względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek czy też orientację seksualną. Oparta na ideach demokracji i praw człowieka zasada niedyskryminacji jest zasadą fundamentalną dla społecznego systemu wartości. Związek Parytetowy aktywnie wspiera te intencje.

Chcąc osiągnąć wytyczone cele w interesie swoich obywateli, Europa zdana jest na instrumenty wspierające rozwój gospodarczy i społeczny oraz spójność, a także wzmacniające solidarność. Do przekładania strategicznych celów polityki zatrudnienia i polityki socjalnej na konkretne działania przyczyniać się ma wspieranie strukturalne ze swym różnorodnym sektorowym instrumentarium. Obecna polityka wspierania finansowego jest jednak zbyt biurokratyczna i nie zawsze jest w stanie sprostać postawionym przed nią celom.

Edukacja, wiedza i dostęp do informacji są istotnymi elementami kreowania solidarnego społeczeństwa europejskiego. Edukacja i partycypacja wspierają zdolności ludzi do korzystania ze swoich praw, rozwoju swoich silnych stron i oferowania swoich kompetencji. Związek Parytetowy wspiera realizację tych celów w swojej codziennej pracy w otoczeniu lokalnym.

Z perspektywy transgranicznej widoczne jest, że najdroższe systemy socjalne wcale nie są tymi, które stwarzają ludziom najkorzystniejsze warunki brzegowe. Pieniądze są z reguły konieczną przesłanką przezwyciężenia ubóstwa i wykluczenia. Polityka społeczna nie może jednak ograniczać się do transferów finansowych, lecz musi w równym stopniu obejmować świadczenia wspierania osobistego i poprzez organizowanie infrastruktury socjalnej przyczyniać się do kreowania zdolności usamodzielniania się jednostek ludzkich i rozwoju potencjałów samopomocowych. W tym celu potrzebne są w szczególności równe szanse dostępu w zakresie kształcenia oraz nakierowane na rzeczywiste potrzeby i zorientowane na integrację wspieranie aktywnej polityki rynku pracy.

Kreowanie równych szans poprzez wspieranie indywidualnej wolności, społecznej solidarności i partycypacji socjalnej jest zadaniem ogólnoeuropejskim. Wspieranie rozwoju socjalnego i społecznego ponad granicami jest celem, realizacji którego służy praca Związku Parytetowego.

PRAKTYKA I SIECIOWANIE

Unii Europejskiej przypada ważna rola we wspieraniu wymiany poglądów i sieciowania w ramach społeczeństwa obywatelskiego w Europie. Mobilizacja i zaangażowanie potencjału społeczeństwa obywatelskiego jest niezbędne dla trwałego przezwyciężenia wspólnych problemów socjalnych w Europie.

Żywotne społeczeństwo obywatelskie stanowi socjalną tkankę łączną wspólnoty społecznej. Państwo zdane jest na istnienie społecznego fundamentu, którego samo wykreować nie jest w stanie. Stąd wynika obowiązek państwa respektowania autonomii prywatnych i wspólnotowych zakresów życia społecznego i zachowania neutralności. Akceptacja sfery pożytku publicznego jest wyrazem wynikającego z zasady subsydiarności obowiązku powściągliwości państwa. Składa się na to również możliwość uznania i wspomżenia przez państwo działalności służącej dobru wspólnemu poprzez rezygnację z opodatkowania. Regulacja pożytku publicznego stanowi wkład do konkretyzacji, zabezpieczenia i poszerzenia objętych ochroną konstytucyjną praw wolnościowych i partycypacyjnych, wynikając z zasady subsydiarności, jak stanowią ją traktaty europejskie. Zasadą o fundamentalnym znaczeniu jest, że decyzje o poborze podatków pozostawać w muszą w kompetencji organów wybieranych przez obywatelki i obywateli.⁹

Rośnie znaczenie polityki społecznej dla sukcesu integracji europejskiej. Nie mniej istotna jest budowa struktur społeczeństwa obywatelskiego, które w obszarze polityki społecznej manifestują się w Niemczech pod postacią niezależnej pomocy społecznej¹⁰ a w wielu innych krajach europejskich nazywane są „socjalnymi organizacjami pozarządowymi”. Dlatego też Związek Parytetowy wspiera rozwój partnerstw bi- i multilateralnych oraz tworzenie sieci ze

⁹ Akapit ten odzwierciedla obawy niemieckich socjalnych organizacji pozarządowych przed przyrostem kompetencji (nie pochodzących z bezpośredniego wyboru) organów UE w sprawach podatkowych, a co za tym idzie, możliwości ograniczenia czy wręcz zniesienia przez nie uprzywilejowania podatkowego, z którego korzystają te organizacje. Obawy te są pochodną toczzonego od wielu lat w ramach Unii Europejskiej sporu o zakres możliwych przywilejów podatkowych dla organizacji świadczących usługi w interesie ogółu (o podstawowym znaczeniu społecznym) i ew. negatywny wpływ tych przywilejów na wspólny rynek europejski w kontekście ochrony uczciwej konkurencji.

¹⁰ Termin „niezależna pomoc społeczna” lub „niezależna dobroczynność” (niem. „freie Wohlfahrtspflege”) oznacza te niemieckie organizacje pozarządowe, które pracują w szeroko rozumianej sferze socjalnej, obejmującej również integrację zawodową, społeczną i kulturową, wiele form edukacji ogólnej, zawodowej, społecznej i obywatelskiej, wyrównywaniem szans osób i grup zagrożonych lub dotkniętych wykluczeniem społecznym, ochronę zdrowia, troskę o realizację zasad sprawiedliwości społecznej. Niemieckie organizacje pozarządowe działające w tej sferze zatrudniają (łącznie z „kościelnymi”) ponad 1,4 miliona pracowników etatowych.

związkami partnerskimi i innymi socjalnymi organizacjami pozarządowymi w krajach europejskich.

Pod adresem organizacji pozarządowych funkcjonujących w nowych państwach członkowskich UE w Europie Środkowej i Wschodniej formułowane są oczekiwania, że luki wynikające z niedostatków publicznych systemów pomocowych wypełniane będą przez ich działania. Poważne znaczenie dla rozwoju kompetencji merytorycznych, organizacyjnych i ekonomicznych tych organizacji mają doświadczenia niemieckie w realizacji zasady subsydiarności w relacjach pomiędzy państwem/samorządem terytorialnym a niezależną pomocą społeczną.

Związek Parytetowy utrzymuje liczne kontakty z organizacjami partnerskimi w Europie i na świecie. Związek próbuje udoskonalać rozwój współpracy transnarodowej. Szczególnie efektywne jest zaangażowanie Związku Parytetowego we współpracy z partnerami wywodzącymi się ze społeczeństwa obywatelskiego i instytucji publicznych istotnych dla polityki społecznej w Polsce. Intensywna współpraca łączy Związek Federalny Parytetowego Związku Socjalnego z jego polskim odpowiednikiem: ogólnopolskim związkiem Wspólnota Robocza Związków Organizacji Socjalnych oraz ze związkami tak zwanej Grupy Wyszehradzkiej (oprócz Polski: Republika Czeska, Słowacja i Węgry), z Rumunii i z innych nowych państw członkowskich. Kontakty i współpraca istnieją ponadto z organizacjami we wszystkich państwach członkowskich Unii Europejskiej. Szczególnie długą tradycją charakteryzuje się przy tym współpraca z krajami założycielskimi Wspólnoty Europejskiej. Wspólne projekty poza granicami UE koncentrują się na tworzeniu struktur społeczeństwa obywatelskiego w zakresie pracy socjalnej.

Chodzi przy tym o poprawę prawnych i politycznych warunków brzegowych pracy socjalnych organizacji pozarządowych, doradztwo i wsparcie w nawiązywaniu i prowadzeniu kontaktów i współpracy (włącznie z finansowaniem i zarządzaniem projektami) a także o rozwój projektów o charakterze modelowym w obszarach polityki socjalnej, polityki wobec niepełnosprawności, polityki rodzinnej, młodzieżowej i senioralnej.

Współpraca z partnerami z innych krajów europejskich, postrzegana jako ważny element aktywności Parytetowego Związku Socjalnego w zakresie polityki europejskiej, stanowi punkt wyjścia do rozwijania dalszych działań sieciowych.

